

El Pla General, contra l'horta

Nou anys han necessitat els socialistes per a aprovar la principal eina urbanística de la ciutat de València. Ara, quan la situació no els és favorable al consistori, el PGOU ha hagut de cedir davant la pressió de la dreta i l'horta no n'ix gens beneficiada.

Carles Dolç

El 13 de novembre es va produir l'aprovació provisional del nou Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) de València, amb els vots del PSOE, el CDS i la UV. Ara només falta la sanció definitiva de la Generalitat. València tenia vigent un PGOU de 1966, de marcat caràcter desenrotllista, que calia haver revisat i adaptat a la nova Llei del Sòl. Totes les forces que accediren a l'Ajuntament el 1979 hi estaven d'acord: inexplicablement la redacció del nou Pla General ha tardat vora deu anys i el resultat ha estat polèmic.

En l'origen de l'ajornament hi ha conflictes interns del PSOE, la pervivència d'un organisme de gestió urbanística desfasat com era Gran València i, sobretot, l'opció presa per revisions parcials de la planificació vigent. Fins el 1985 no es va presentar l'Avanç del Pla General, i d'aleshores ençà s'hi han produït nombroses peripecies i modificacions. Tot i que li van ser discutits diversos aspectes, aquell Avanç presentava algunes novetats d'interès en relació al PGOU del 66: una més gran dotació d'equipaments, l'atenció als sistemes de transport públic, menys ocupació d'horta i una rebaixa important d'aprofitaments urbanístics.

Això no obstant, quan es va sotmetre a l'aprovació inicial de la Corporació, el 1987, algunes d'aquelles qüestions quedaren minvades en el seu abast i aparegueren les primeres polèmiques. A l'abril de 1988, ja celebrades les eleccions municipals en què el PSOE havia perdut la majoria absoluta, en la Comissió Municipal d'Urbanisme, el Pla General és sotmès a nous canvis que signifiquen, entre altres coses, un sensible augment de l'ocupació de l'horta i de l'aprofitament en benefici dels promotors. Les modificacions introduïdes obligaren a una nova exposició pública del Pla i ara s'ha produït l'aprovació provisional.

Mestrestant, la polèmica ha estat servida. Els mitjans de comunicació s'han

Plànols que mostren l'evolució del Pla General.

fet ressò de les nombroses al·legacions presentades i el debat s'ha centrat en alguns punts: la congelació dels plans del centre històric de la ciutat, les opcions per al trànsit, la consolidació futura dels barris producte de l'especulació dels anys seixanta, l'aprofitament urbanístic i, sobretot, l'ocupació de l'horta. Aquestes qüestions estan lligades entre si. S'ha assenyalat, per exemple, que el nul interès dels promotors en la rehabilitació, clau per a recuperar la Ciutat Vella, està relacionat amb la renúncia municipal a orientar la inversió privada per haver ofert molt de sòl urbà i urbanitzable en la perifèria.

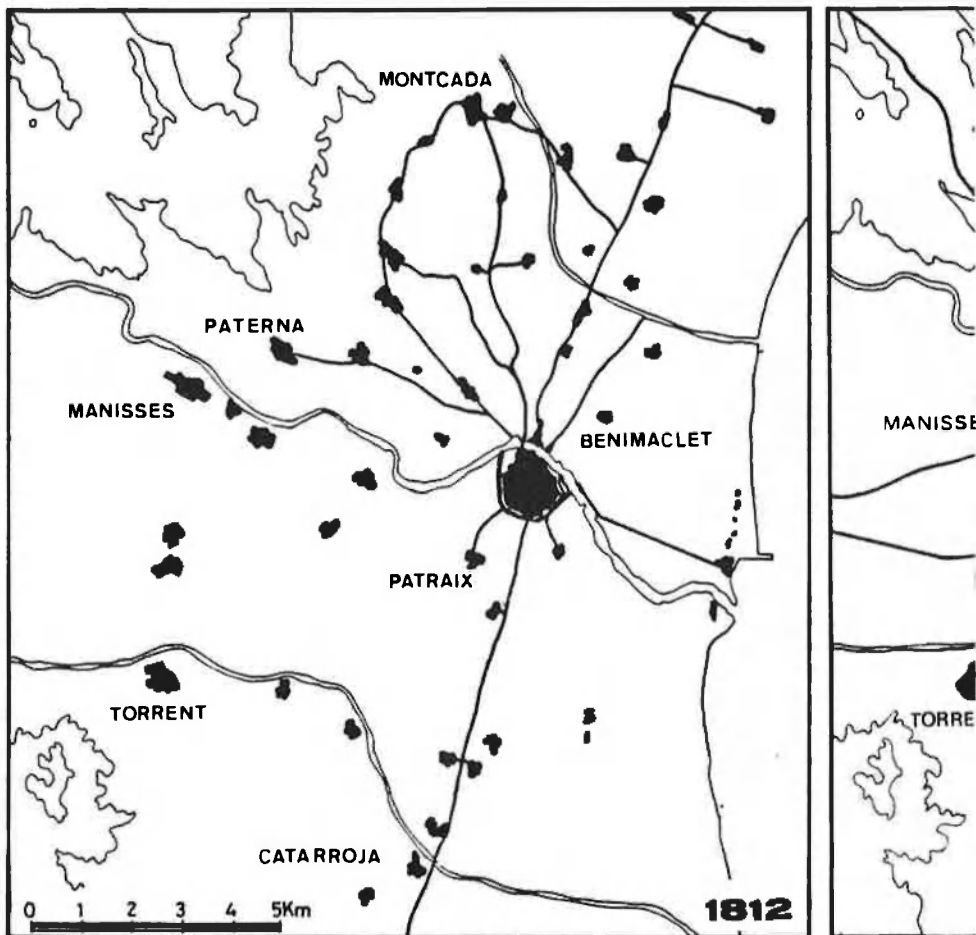
La sensibilitat pel futur de l'horta, que ha sofert des dels anys quaranta una ocupació galopant en forma de taca d'oli, es va generar fa anys, quan els intents de construir el nou Cinturó de Ronda que havia d'encerclar València. El 1980 naixia l'Associació «Amics de l'horta», que va protagonitzar els

antecedents dels debats que ara tenen continuïtat en la polèmica del PGOU.

El valor urbanístic de l'horta

El regidor d'urbanisme, el socialista Puente, i els tècnics dirigents del PGOU han insistit en el fet que el desenvolupament de la ciutat exigeix que l'horta no siga una hipoteca per a la planificació. Alhora, el PGOU es marcava, entre els objectius originaris, protegir-la i detenir el creixement de la ciutat. La Memòria de la revisió del Pla escrita el 1984 deia que s'havia de desqualificar el sòl que no siga estrictament necessari d'acord amb les previsions demogràfiques i econòmiques.

Els tècnics i les organitzacions ciutadanes crítiques amb el Pla han apuntat una contradicció entre allò declarat i allò programat. Segons un cens d'habitatges de 1981, la ciutat tenia 61.920 pisos desocupats i, sense que la

situació haja variat sensiblement, el PGOU preveu en el sòl urbà una capacitat per a unes 42.934 unitats més, i en l'urbanitzable per a 29.532: en conjunt, les xifres estan molt per damunt de les necessitats d'un municipi que, en l'actualitat, té un creixement demogràfic lleugerament regressiu.

Per les característiques del medi físic en què s'assenta la ciutat, aquesta expansió s'hauria de fer sobre terrenys d'horta. El PGOU redactat el 1988 ha augmentat, en relació al de 1987, de 4.052 a 4.476 el total d'hectàrees de sòl urbà i urbanitzable, un creixement que respon a les peticions de l'empresariat del sector, beneficiat també per apreciables millores en l'aprofitament urbanístic. S'ha de tenir en compte que a Itàlia el 50% de la construcció està centrada avui en la rehabilitació i que a ciutats com Amsterdam és l'activitat clarament majoritària, per a comprovar la disparitat de l'orientació del PGOU, el qual ofereix abundant sòl per expansionar-se en una ciutat amb un centre històric molt degradat en algunes zones.

Els tècnics més crítics amb el Pla General han recordat que el respecte a un medi físic tan singular com és l'horta de València ha de ser una condició de

la planificació urbanística. Continuar l'ocupació sembla contradir-se amb un desenvolupament qualitatiu de la ciutat i desconsidera unes altres possibilitats, com ara el creixement a les zones de secà de la comarca si es demostra necessari. L'escala metropolitana de planejament seria l'apropiada, una escala absent en aquest Pla.

El valor econòmic i sentimental

Els autors del PGOU han parlat de l'escàs rendiment econòmic com a justificant de l'expansió de la ciutat sobre aquest sòl que, agrícola, ningú no dubta que és de gran fertilitat. El regidor Fernando Puente, el director dels treballs del Pla, Alejandro Escribano, i l'assessor de l'alcalde, Josep Sorribes, en declaracions i escrits han insistit en l'argument. Sorribes escrivia al diari *Levante* que com actiu econòmic de l'horta més val no parlar-ne. En un debat del cicle «En trànsit a gran ciutat», va justificar l'ocupació des d'una òptica que permeta usos competius. Josep Manuel Espinosa, de la Unió de Llauradors i Ramaders, li contestà que com es pot considerar antieconòmica una horta que produeix tres collites a

l'any. Joan Sanz, enginyer agrònom, va intervenir-hi assenyalant que li semblava poc rigorós el plantejament de Sorribes, fins i tot des del punt de vista d'una agricultura apta per a competir en el mercat. Sanz es demanava si és rendible l'agricultura del nostre país basada en noves transformacions de tarongers que suposen desgavellades inversions econòmiques.

El debat potser és improcedent des del moment que es reconeix el caràcter sense parió d'aquesta horta, un recurs irrepetible del qual tothom afirma el valor paisatgístic i sentimental. Per a Sorribes no és raó suficient i a sobre li negava la vàlua com a medi ambiental. Això no obstant, la declaració de paratges i zones naturals d'interès, entre les quals hi ha l'horta històrica de molts municipis, és motiu de protecció en molts plans d'urbanisme vigents. Sembla clar que les raons ecològiques i culturals estan a favor de l'horta.

Prosseguir l'ocupació està decidit i denunciat com a urbanisme de negoci. Els llauradors pesen ben poc i l'opinió d'associacions ciutadanes no ha estat suficient. Ara per ara, davant de les forces majoritàries de l'Ajuntament, funciona una «Coordinadora en defensa de l'horta».

